

Irlanti

Yleiset tuomioistuimet - Irlanti

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.
Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

Tässä jaksossa kerrotaan Irlannin yleisten tuomioistuinten järjestelmästä.

Yleiset tuomioistuimet

Tuomioistuinjärjestelmä sai alkunsa vuoden 1922 perustuslaista, jossa säädettiin uusien tuomioistuinten perustamisesta Yhdistyneen kuningaskunnan hallinnon aikana kehittyneiden tuomioistuinten tilalle. Uusia tuomioistuimia perustettiin vuonna 1924 samana vuonna annetulla tuomioistuimia koskevalla lailla (Courts of Justice Act, 1924), jolla vahvistettiin tuomioistuinjärjestelmän oikeusperusta.

Nykyiset tuomioistuimet perustettiin tuomioistuinten perustamista ja kokoonpanoa koskevalla vuoden 1961 lailla (Courts (establishment and Constitution) Act 1961) irlantilaisten vuonna 1937 hyväksymän perustuslain 34 §:n mukaisesti.

Yleistä oikeudenkäyttöä käsitellään perustuslain 34–37 §:ssä, ja sen 34 §:n 1 momentin mukaan oikeutta jakavat lailla perustetut tuomioistuimet. Perustuslaissa esitellään tuomioistuinjärjestelmän rakenne seuraavasti: sen muodostavat ylin muutoksenhakutuomioistuin eli Supreme Court ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimet. Niitä ovat ylemmän oikeusasteen tuomioistuin eli High Court, jolla on täysi lainkäyttövalta kaikissa rikos- ja siviiliasioissa, sekä rajoitettua toimivaltaa käyttävät alemman oikeusasteen ylempi tuomioistuin eli Circuit Court ja alemman oikeusasteen tuomioistuin eli District Court, joiden organisaatio on aluekohtainen.

Siviilituomioistuimet

Ylin muutoksenhakutuomioistuin (Supreme Court)

[Supreme Court](#) -tuomioistuimessa voi hakea muutosta High Court -tuomioistuimen päätöksiin. Supreme Court käsittelee myös rikosasioiden muutoksenhakutuomioistuimen (Court of Criminal Appeal) päätöksiä koskevat muutoksenhaut, jos Court of Criminal Appeal tai oikeuskansleri (Attorney General) todistaa, että päätökseen liittyy poikkeuksellisen tärkeä oikeuskysymys ja että yleinen etu vaatii muutoksenhakua Supreme Court -tuomioistuimessa. Supreme Court voi myös antaa ratkaisun Circuit Court -tuomioistuimen sille esittämästä laintulkintaa koskevasta kysymyksestä. Supreme Court -tuomioistuimella on valtuudet presidentin pyynnöstä ratkaista, onko parlamentin (Oireachtas) ylä- ja alahuoneen hyväksymä lakiesitys (tai sen jokin säännös tai jotkin säännökset), joka esitetään presidentille allekirjoitettavaksi, perustuslain vastainen. Se voi myös tarvittaessa ratkaista, onko presidentti tullut pysyvästi kykenemättömäksi hoitamaan tehtävänsä.

Supreme Court käsittelee ja ratkaisee muutoksenhaut ja muut asiat viiden tuomarin kokoonpanossa, ellei tuomioistuimen presidentti ohjeista, että jokin muutoksenhaku tai muu asia (perustuslakiasioita lukuun ottamatta) käsitellään ja ratkaistaan kolmen tuomarin kokoonpanossa. Tuomioistuin voi käsitellä asioita samaan aikaan eri kokoonpanoissa.

Ylemmän oikeusasteen tuomioistuin (High Court)

Ylemmän oikeusasteen tuomioistuimella ([High Court](#)) on perustuslain mukaan täysi toimivalta ratkoa ensimmäisenä oikeusasteena mitä tahansa siviili- ja rikosoikeudellisia kysymyksiä, olipa kyse oikeudellisista seikoista tai tosiseikoista. High Court -tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta adoptioon liittyvissä asioissa ja luovutussopimuksen perusteella tapahtuvaa luovuttamista koskevissa pyynnöissä. High Court -tuomioistuimella on toimivalta ratkaista perustuslain määräyksiin liittyvien lakien pätevyys (lukuun ottamatta lakeja, jotka Irlannin presidentti on jo lähettänyt Supreme Court -tuomioistuimelle). Useimmat High Court -tuomioistuimen asiat ratkaistaan yhden tuomarin kokoonpanossa, mutta lain mukaan tietyt asiat, kuten herjaus-, pahoinpitely- ja vapaudenriistoasiat, ratkaistaan yhden tuomarin ja valamiehistön kokoonpanossa. Poikkeuksellisen tärkeät asiat voidaan käsitellä kahden tai useamman tuomarin kokoonpanossa (Divisional Court).

High Court toimii myös muutoksenhakutuomioistuimena, joka tutkii alemman oikeusasteen ylemmän tuomioistuimen (Circuit Court) ratkaisemia riita-asioita koskevat valitukset. Sen lisäksi High Court -tuomioistuimella on toimivalta käsitellä uudelleen alemmien oikeusasteiden ratkaisuja antamalla erikoismääräys (Mandamus, jolla määrätään tekemään jotakin, Prohibition, jolla kielletään tekemästä jotakin, ja Certiorari, jolla pyydetään asiakirjoja). Nämä määräykset eivät liity alemman oikeusasteen ratkaisun sisältöön vaan siihen, onko toimivalta ylittynyt.

High Court voi antaa ratkaisun District Court -tuomioistuimen sille esittämästä lainlupakantaa koskevasta kysymyksestä. Se käsittelee myös takuita vastaan vapauteen pääsyä koskevat hakemukset, jos kyseessä on henkilö, jota syytetään murhasta, tai jos syytetty haluaa muutosta District Court -tuomioistuimen määräämiin ehtoihin.

High Court käsittelee alkuperäiset kanteet yleensä Dublinissa. Se kokoontuu myös maakunnissa käsitelläkseen alkuperäisiä vahingonkorvauskanteita, jotka koskevat henkilövahinkoja ja kuolemaan johtaneita vahinkoja. High Court on Circuit käsittelee Circuit Court -tuomioistuinten muutoksenhaut maakunnissa.

Alemman oikeusasteen ylempi tuomioistuin (Circuit Court)

[Circuit Court](#) -tuomioistuimen toimivalta riita-asioissa on rajoitettu, elleivät kaikki asianosaiset suostu rajoittamattomaan toimivaltaan. Tuomioistuimen toimivalta rajoittuu sopimusasioissa, vuokrausostoissa, osamaksukaupassa ja vahingonkorvausasioissa 38 092,14 euroon.

Circuit Court -tuomioistuin on toimivaltainen testamenttiasioissa ja kiinteistön omistus- tai vuokraoikeutta koskevissa asioissa, jos omaisuuden verotusarvo (rateable valuation) ei ole suurempi kuin 253,95 euroa. Sillä on toimivalta perheoikeudellisissa menettelyissä, kuten asumus- ja avioeroasioissa, avioliiton mitätöintiä asioissa ja District Court -tuomioistuimen päätöksiä koskevissa muutoksenhauissa.

Circuit Courtissa riita-asioiden ratkaisukokoonpanossa on yksi tuomari ilman valamiehistöä. Sieltä voi hakea muutosta alemman oikeusasteen tuomioistuimen (District Court) ratkaisuihin sekä riita- että rikosasioissa. Circuit Court käsittelee asian uudelleen. Sen ratkaisu on lainvoimainen eikä siihen voi enää hakea muutosta.

Circuit Court on toimivaltainen myös asioissa, jotka koskevat uusia anniskelulupahakemuksia, ja siltä voi hakea muutosta esimerkiksi tasa-arvotuomioistuimen (Director of Equality Investigations) ratkaisuihin.

Alemman oikeusasteen tuomioistuin (District Court)

Alemman oikeusasteen tuomioistuimella ([District Court](#)) on rajoitettu ja paikallinen toimivalta. Sillä on perheoikeudellisissa asioissa toimivalta antaa elatusta, lähestymiskieltoa, lapsen huoltoa, tapaamisoikeutta ja isyyskanteita koskevia päätöksiä.

District Court -tuomioistuimella on toimivalta käsitellä riita-asioita, jotka koskevat sopimuksia, vuokrausostoja, osamaksukauppaa, vahingonkorvauksia, vuokranmaksun laiminlyöntejä tai tavaran luvaton hallussapitoa, jos vaade on enintään 6 348,69 euroa. Sillä on myös toimivalta suorittaa minkä tahansa tuomioistuimen tekemän päätöksen rahamääräistä velvoitetta koskeva pakkotäytäntöönpano. Lisäksi sillä on toimivalta monien lupamenettelyjen suhteen (esim. alkoholin myynti) ja ilkkivaltaa koskevien vahingonkorvauskanteiden suhteen, jos vaade on enintään 6 348,69 euroa.

District Court kokoontuu eri puolilla maata 24 piirissä. Asian käsittelypaikka määräytyy yleensä sen mukaan, missä sopimus on tehty tai missä vastaaja asuu tai harjoittaa liiketoimintaa, tai, jos on kyse anniskeluoikeudesta, sen mukaan, missä anniskelupaikka sijaitsee.

Rikostuomioistuimet

Ylin muutoksenhakutuomioistuin (Supreme Court)

Ylin muutoksenhakutuomioistuin eli [Supreme Court](#) tutkii rikosasioiden muutoksenhakutuomioistuimen (Court of Criminal Appeal) ratkaisuja koskevia valituksia asioissa, joiden yhteydessä nousee esiin yleisesti poikkeuksellisen tärkeä oikeuskysymys.

Rikosasioiden muutoksenhakutuomioistuin (Court of Criminal Appeal)

Rikosasioiden muutoksenhakutuomioistuin eli [Court of Criminal Appeal](#) käsittelee vankeusrangaistukseen johtavista syytteistä tuomittujen henkilöiden valituksia, jotka koskevat alemman oikeusasteen ylemmän tuomioistuimen (Circuit Court), keskusrikostuomioistuimen (Central Criminal Court) tai rikosasioita käsittelevien erityistuomioistuinten (Special Criminal Court) ratkaisuja.

Rikosasioita käsittelevä erityistuomioistuin (Special Criminal Court)

Rikosasioita käsittelevä erityistuomioistuin eli [Special Criminal Court](#) perustettiin sellaisia rikosoikeudenkäyntejä varten, joissa yleisten tuomioistuinten ei katsota pystyvän huolehtimaan tehokkaasta oikeudenkäytöstä ja yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta. Tuomioistuin kokoontuu kolmen tuomarin kokoonpanossa ilman valamiehistöä.

Keskusrikostuomioistuin (Central Criminal Court)

Keskusrikostuomioistuin eli [Central Criminal Court](#) on ylemmän oikeusasteen tuomioistuimen (High Court) rikosasioita käsittelevä osasto. Se käsittelee vakavia rikoksia, kuten murhia, raiskauksia, valtiopetoksia ja piratismia sekä vuonna 2002 annetun kilpailulain (Competition Act, 2002) soveltamisalaan kuuluvia rikosoikeudenkäyntejä. Tuomioistuimen ratkaisukokoonpanoon kuuluu tuomari ja valamiehistö.

Rikosasioita käsittelevä alemman oikeusasteen tuomioistuin (Circuit Criminal Court)

Rikosasioita käsittelevä alemman oikeusasteen tuomioistuin eli Circuit Criminal Court käsittelee ne rikokset, joita ei käsitellä keskusrikostuomioistuimessa (Central Criminal Court). Sen ratkaisukokoonpanoon kuuluu tuomari ja valamiehistö. Sieltä voi hakea muutosta alemman oikeusasteen tuomioistuimen (District Court) ratkaisuihin.

Alemman oikeusasteen tuomioistuin (District Court)

Alemman oikeusasteen tuomioistuin eli [District Court](#) käsittelee nopeutetussa menettelyssä tutkittavia (enimmäkseen säädännäisoikeuteen perustuvia) rikoksia ja joitakin tavanomaisessa oikeuskäsittelyssä tutkittavia rikoksia. Ratkaisukokoonpanoon kuuluu ainoastaan tuomari.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 28/03/2017